

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>**Juridiskā palīdzība**

Juridiskā palīdzība

Somija

1 Ar kādām izmaksām ir saistīta tiesvedība un kurš tās parasti sedz?

Tiesāšanās izdevumi atšķiras atkarībā no lietas būtības un apmēra. Tiesāšanās izdevumi ir, piemēram, ar juridisko palīdzību saistītās nodevas un izdevumi, izmaksas, kas rodas no kompensācijām lieciniekiem, mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumu sniegšanas, iestāžu iekasētās apstrādes maksas un kancelejas nodevas, kā arī izpildes maksas, kuras maksājamas valstij. Juridiskās palīdzības nodevas ir lielākā daļa no izmaksām, kas saistītas ar tiesvedību. Parasti katra puse sedz pati savus tiesāšanās izdevumus. Tomēr tiesa var uzdot zaudējušajai pusei segt izmaksas, kas radušās pretējai pusei.

2 Kas ir juridiskā palīdzība?

Juridisko palīdzību no valsts līdzekļiem sniedz personām, kurām ir vajadzīga lietpratīga palīdzība juridiskā jautājumā, bet kuras savu finansiālo apstākļu dēļ nespēj segt procesa izmaksas. Juridiskā palīdzība ietver juridiskās konsultācijas, nepieciešamos pasākumus un pārstāvēšanu tiesās un citās iestādēs, kā arī atbrīvojumu no procesa izmaksu segšanas. Finansiālā stāvokļa pārbaude nav jāveic, ja pieteikuma iesniedzējam tiek sniegtas vienkāršas juridiskas konsultācijas pa tālruni vai izmantojot citus elektroniskus saziņas līdzekļus.

3 Kādi ir juridiskās palīdzības piešķiršanas nosacījumi?

Juridisko palīdzību nodrošina Somijai piekritīgos jautājumos personām, kuru dzīvesvietas pašvaldība atrodas Somijā, un personām, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā Eiropas Savienības (ES) dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstī. Juridisko palīdzību nodrošina arī tad, ja jautājums ir jāizskata Somijas tiesā vai ja ir īpaši iemesli sniegt juridisko palīdzību. Ārvalstīs izskatītās lietās juridiskās palīdzības tvērumā ietilpst vispārīgu juridisko konsultāciju sniegšana.

Uzņēmumiem un korporācijām juridisko palīdzību nenodrošina. Juridisko palīdzību nodrošina uzņēmējam ar uzņēmējdarbību saistītā jautājumā, kas netiek izskatīts tiesā, tikai tad, ja šādi palīdzības sniegšanai ir īpaši iemesli.

Juridisko palīdzību nodrošina pēc pieteikuma iesniegšanas bez maksas vai pret līdzmaksājumu atkarībā no pieteikuma iesniedzēja finansiālā stāvokļa. Pieteikuma iesniedzēja finansiālo stāvokli izvērtē, pamatojoties uz viņam pieejamo finanšu līdzekļu apmēru mēnesī (pieejamie līdzekļi) un viņa īpašumu. Parasti pieejamos līdzekļus aprēķina, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja un viņa laulātā vai partnera ikmēneša ienākumus, nepieciešamos izdevumus un uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu. Juridisko palīdzību nodrošina personām, kuru pieejamie līdzekļi un īpašumi nepārsniedz summu, kas noteikta valdības dekrētā. Papildu noteikumi par vērā ņemamajiem ienākumiem un izdevumiem, uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma ietekmi uz pieejamo līdzekļu aprēķinu, par to, kā ņemami vērā īpašumi, un kritērijiem, saskaņā ar kuriem ir nosakāms juridiskās palīdzības saņēmēja līdzmaksājums, ir noteikti valdības dekrētā.

Juridisko palīdzību nenodrošina, ja pieteikuma iesniedzējam ir juridisko izdevumu apdrošināšana, kas sedz attiecīgos izdevumus. Tomēr, ja jautājums tiek izskatīts tiesā, tiesa var piešķirt juridisko palīdzību tādā apmērā, kādā procesa izmaksas pārsniedz apdrošināšanas polisē norādīto maksimālo segumu. Ja pieteikuma iesniedzējs sava finansiālā stāvokļa dēļ ir tiesīgs saņemt juridisko palīdzību bez maksas, juridisko palīdzību var piešķirt arī, lai segtu apdrošināšanas polisē norādīto pašrisku.

4 Vai juridisko palīdzību piešķir visu veidu tiesvedībā?

Juridiskā palīdzība ir pieejama tiesās izskatāmās lietās, kā arī juridiskos jautājumos, kas tiek izskatīti ārpus tiesas.

Juridisko palīdzību nenodrošina, ja:

attiecīgais jautājums pieteikuma iesniedzējam ir mazsvarīgs;
tai acīmredzami nebūtu jēgas salīdzinājumā ar pieteikuma iesniedzēja gūto labumu;
lietas izskatīšana tiesā būtu tiesas procesa ļaunprātīga izmantošana vai
lieta ir balstīta uz nodotām tiesībām un ir pamats uzskatīt, ka nodošanas mērķis ir bijis juridiskās palīdzības saņemšana.

Parasti juridiskā palīdzība neietver pārstāvēšanu:

uz iesniegumu balstītās lietās, ko izskata vispārējā tiesā;
vienkāršā krimināllietā;

jautājumā, kas attiecas uz nodokļiem vai valsts nodevu, vai

jautājumā, kurā tiesības pieprasīt kļūdas labošanu vai apelācijas tiesības ir balstītas uz piederību pie pašvaldības vai citas valsts sabiedrības.

Tomēr arī šajos gadījumos valsts juridiskais konsultants var sniegt juridiskās konsultācijas un sagatavot nepieciešamos dokumentus, ja tas vajadzīgs.

5 Vai nepieciešamības gadījumā ir īpaša procedūra?

Juridiskās palīdzības pieteikuma iesniedzējam jāinformē juridiskās palīdzības birojs (*oikeusaputoimisto*) gadījumos, kad jautājums ir steidzams.

6 Kur ir atrodama juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa ir pieejama vietnē <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html>

Juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu var saņemt arī no juridiskās palīdzības biroja. Biroju kontaktinformācija ir pieejama vietnē

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>.

Juridiskajai palīdzībai var pieteikties arī, izmantojot elektronisko pakalpojumu vietnē

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>.

7 Kādi dokumenti jāiesniedz kopā ar juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Juridiskās palīdzības pieteikumā pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz informācija par saviem finansiālajiem apstākļiem un jautājumu, kurā tiek lūgta juridiskā palīdzība, kā arī informācija par juridisko izdevumu apdrošināšanu (sk. 6. jautājumu par juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapām). Pēc juridiskās palīdzības biroja pieprasījuma pieteikuma iesniedzējam arī jāiesniedz savu ienākumu un izdevumu pārskats, kā arī pārskats par saviem īpašumiem un saistībām. Neskarot noteikumus par konfidencialitāti, juridiskās palīdzības birojā ir tiesības iegūt visu informāciju, kas ir nepieciešama, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs, ņemot vērā tā finansiālo stāvokli, ir tiesīgs saņemt juridisko palīdzību un vai pieteikuma iesniedzējam ir juridisko izdevumu apdrošināšana, kas sedz attiecīgos izdevumus.

8 Kur ir jāiesniedz juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Juridiskajai palīdzībai var pieteikties jebkurā juridiskās palīdzības birojā. Biroju kontaktinformācija ir pieejama vietnē

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>.

Juridiskajai palīdzībai var pieteikties arī, izmantojot elektronisko pakalpojumu vietnē

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>.

9 Kā es varu noskaidrot, vai man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Juridiskās palīdzības birojs pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu. Lēmumu nosūta uz pieteikuma iesniedzēja norādīto kontaktadresi.

10 Kas man būtu jādara, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Lai noskaidrotu, vai pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz juridisko palīdzību, viņam vai tā pārstāvim jāsazinās ar juridiskās palīdzības biroju.

11 Kurš izraugās manu advokātu, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Juridisko palīdzību nodrošina valsts juridiskie konsultanti. Tomēr jautājumos, kas izskatāmi tiesā, juridiskās palīdzības sniegšana var tikt uzticēta arī privātam juridiskajam konsultantam, kas ir piekritis veikt šo uzdevumu. Par privātu juridisko konsultantu var iecelt tikai advokātu vai licencētu juridisko konsultantu. Ja juridiskās palīdzības saņēmējs ir par savu juridisko konsultantu ierosinājis kādu kvalificētu personu, ir jāieceļ šī persona, ja vien to neliedz īpaši iemesli.

Juridiskajam konsultantam, pildot savu uzdevumu, ir jāievēro advokātiem piemērojamie labas rīcības principi.

12 Vai juridiskā palīdzība sedz visas tiesvedības izmaksas?

Juridiskā palīdzība juridiskā konsultanta nodevas vai maksas sedz pilnībā vai daļēji – atkarībā no tās saņēmējam pieejamajiem līdzekļiem un ietaupījumiem.

Juridiskā palīdzība sedz juridiskā konsultanta pakalpojumus, kas nepārsniedz 80 stundas, izņemot gadījumus, kad tiesa konkrētu iemeslu dēļ nolemj pagarināt juridiskās palīdzības nodrošināšanu. Juridiskā jautājumā, ko izskatīta ārpus tiesas, 80 stundas ir maksimālā likme. Juridiskā palīdzība sedz arī izmaksas par mutisko un rakstisko tulkošanu, pierādījumu sniegšanu tiesā un nepieciešamo pierādījumu, piemēram, medicīnisko pierādījumu, iegūšanu.

Ja pieteikuma iesniedzējam ir juridisko izdevumu apdrošināšana, un viņam ir piešķirta bezmaksas juridiskā palīdzība, valsts var apmaksāt starpību, ko nesedz apdrošināšana. Izmaksas, kas pārsniedz apdrošināšanas limitu, var apmaksāt arī konkrētu iemeslu dēļ. Apmaksājamo summu norāda juridiskās palīdzības lēmumā.

Pieteikuma iesniedzējs no tiesas un citām iestādēm bez maksas saņem dokumentus, kas nepieciešami lietas virzībai, oficiālo dokumentu kopijas, izsniegšanu, utt., paziņojumus oficiālajā laikrakstā un par izpildes panākšanu.

Pieteikuma iesniedzēju, kurš ir tiesīgs saņemt bezmaksas juridisko palīdzību, pamatojoties uz viņam pieejamajiem līdzekļiem, un kuru neuzskata par tādu, kam nepieciešams juridiskais konsultants, var atbrīvot no iepriekš minētajām nodevām.

Gadījumā, ja juridiskās palīdzības saņēmējs lietā zaudē, valsts neapmaksā otras puses izmaksas.

13 Kurš sedz pārējās izmaksas, ja man ir tiesības saņemt tikai ierobežotu juridisko palīdzību?

Juridiskās palīdzības saņēmēja līdzmaksājumu tiesvedības izdevumu segšanā nosaka, pamatojoties uz viņa finansiālo stāvokli. Ja juridisko palīdzību nodrošinājis valsts juridiskais konsultants, juridiskās palīdzības saņēmējam jāmaksā līdzmaksājums juridiskās palīdzības birojā. Ja juridisko palīdzību nodrošinājis privāts juridiskais konsultants, juridiskās palīdzības saņēmējam jāmaksā līdzmaksājums attiecīgajam juridiskajam konsultantam.

14 Vai juridiskā palīdzība attiecas arī uz pārsūdzībām?

Jā. Juridiskā palīdzība sedz visus pieteikuma iesniedzēja tiesāšanās izdevumus, kas bijuši nepieciešami attiecīgajā lietā. Juridiskās palīdzības saņēmēja līdzmaksājumu tiesvedības izdevumu segšanā nosaka, pamatojoties uz viņa finansiālo stāvokli.

15 Vai juridisko palīdzību var atsaukt pirms tiesvedības pabeigšanas (vai arī anulēt pēc tiesvedības pabeigšanas)?

Ja tiek konstatēts, ka juridiskās palīdzības piešķiršanas priekšnosacījumi nav bijuši izpildīti, vai ja apstākļi ir mainījušies vai ir beiguši pastāvēt, juridiskās palīdzības birojs vai tiesa var grozīt juridiskās palīdzības lēmumu vai nolemt, ka juridiskās palīdzības sniegšana ir jāizbeidz. Ja tiek grozīts juridiskās palīdzības saņēmēja līdzmaksājuma apmērs, pieņem lēmumu par to, vai grozījums jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku. Ja tiek nolemts izbeigt juridisko palīdzību, pieņem lēmumu par to, vai saņēmējam ir jākompensē valstij saņemtā juridiskā palīdzība, un nosaka šīs kompensācijas summu.

16 Vai es varu apstrīdēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību?

Ja juridisko palīdzību uz pieteikuma pamata nepiešķir, pieteikuma iesniedzējs var juridiskās palīdzības jautājumā vērsties tiesā, lai tā pieņemtu lēmumu.

Juridiskās palīdzības biroja lēmumam pievieno norādījumus par to, kā minētais lēmums ir iesniedzams tiesā pārskatīšanai ("iesniegums"). Iesniegums pārskatīšanai ir jānoformē rakstiski un jāiesniedz tajā juridiskās palīdzības birojā, kas pieņēmis lēmumu. Juridiskās palīdzības birojs var arī pats grozīt savu lēmumu. Ja juridiskās palīdzības birojs uzskata, ka lēmumu nav nepieciešams grozīt, tas pārsūta iesniegumu tiesai izskatīšanai. Tiesa var arī grozīt juridiskās palīdzības biroja pārskatīšanas iesniegumu par sliktu pieteikuma iesniedzējam.

17 Vai juridiskās palīdzības pieprasīšana aptur noilguma termiņu?

Ar juridiskās palīdzības pieteikumu juridiskā palīdzība tiek lūgta konkrētā jautājumā. Juridiskās palīdzības pieteikums nenozīmē lietas nonākšanu tiesā un neatliek noilguma termiņus.

Papildu informācija

Kriminālprocesā tiesa var iecelt valsts nodrošinātu aizstāvi aizdomās turētajam un juridisko konsultantu un atbalsta personu cietušajam pirmstiesas izmeklēšanā un lietas iztiesāšanā. Par aizstāvi vai cietušā juridisko konsultantu var iecelt tikai valsts juridisko konsultantu, advokātu vai, ja tam ir īpašs iemesls, licencētu juridisko konsultantu. Atbalsta personai jābūt šā uzdevuma veikšanai nepieciešamajai kvalifikācijai. Ja tiesa atzīst aizdomās turēto par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, attiecībā uz kuru viņam tika iecelts aizstāvis pirmstiesas izmeklēšanā un lietas iztiesāšanā, viņam ir jāatmaksā valstij kompensācijas summas, kas izmaksātas no valsts līdzekļiem. Ja aizdomās turētais atbilst juridiskās palīdzības sniegšanas finansiālajiem priekšnosacījumiem, atmaksājamā summa nedrīkst pārsniegt summu, kura nodrošināta ar juridisko palīdzību.

Stikāka informācija par juridisko palīdzību ir pieejama vietnē <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>.

Lapa atjaunināta: 25/03/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.